

форми участі громадськості у запобіганні й протидії організованій злочинності визнано в Сполучених Штатах Америки, Італії, Англії та Японії. Вказані досягнення пояснюються фахівцями високим рівнем організаційної, фінансової та наукової державної підтримки з реалізації запобіжних національних стратегій боротьби з організованою злочинністю. Найбільшого застосування отримали форми так званої антикриміногенної діяльності громадських об'єднань. До цих форм відносять:

- вуличне патрулювання у складі добровільних дружин на безоплатній основі;
- участь у програмах профілактики злочинності;
- добровільне конфіденційне співробітництво щодо інформування громадянами поліції про відомі факти вчинених злочинів, залучення окремих громадян до проведення спеціальних заходів та поліцейських операцій тощо.

1. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2020. № 1126-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>.

2. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 березня 2024 р.): у 2 ч. Дніпро : ДДУВС, 2024. Ч. II. 740 с.

3. Голіна В. В., Колодяжний М. Г., Шрамко С. С. та ін. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід: монографія. Харків : Право, 2017. 284 с. URL : https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2019/02/monogr_golina_kolodyag_2017.pdf.

4. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.09.2022. № 850-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2022-%D1%80#Text>.

5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/T334100>.

6. Соловей В. В. Загальносоціальні заходи запобігання розвитку організованих груп та злочинних організацій у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 388-391. URL : http://lsej.org.ua/7_2023/91.pdf.

Андрій КИСЕЛЬОВ

доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

Анастасія ДУДНІК

оперуповноважений СКП ВП № 2
Самарівського районного відділу поліції
ГУНП в Дніпропетровській області
(м. Дніпро, Україна),

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

В останні роки в Україні спостерігається зростання обсягів кримінальної діяльності, що ставить перед підрозділами кримінального аналізу складні завдання. Швидкодіючі та ефективні методи роботи стають все більш актуальними для забезпечення безпеки суспільства. У сучасному суспільстві протидія злочинності є невід'ємним елементом безпеки громадян. Кримінальний аналіз становить важливий інструмент виявлення, вивчення та розслідування кримінальних правопорушень. Проте для забезпечення ефективної роботи підрозділів кримінального аналізу в Україні, необхідно враховувати сучасні тенденції і використовувати наявні українські джерела інформації. У цьому контексті проблема підвищення ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу набуває особливої ваги.

Метою доповіді є вивчення шляхів підвищення ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу, яка є вкрай важливою для покращення ефективності протидії злочинності та забезпечення безпеки громадян.

Далі розглянемо деякі з основних шляхів підвищення ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу.

1. Використання сучасного програмного забезпечення та інформаційних технологій. Розвиток та впровадження в роботу підрозділів кримінального аналізу спеціалізованого програмного забезпечення є важливим чинником підвищення їхньої ефективності. Такі програми дозволяють автоматизувати частину аналітичних процесів, прискорюючи обробку великої кількості даних та полегшуючи пошук зв'язків у кримінальних провадженнях. З 12 березня 2022 р. Міністерство оборони України, а на сьогодні й Національна поліція України, почало використовувати систему розпізнавання облич американської компанії Clearview AI. Використання цього американського програмного продукту допомагає Міністерству оборони України встановлювати осіб, які є російськими нападниками або учасниками незаконних збройних формувань, а також боротися з дезінформацією та ідентифікувати загиблих осіб. Застосування технології «OSINT» під час кримінального аналізу надасть можливість зменшити затрати часу працівників оперативних та слідчих підрозділів на виконання поставлених завдань і підвищити якість їхньої інформаційно-пошукової та інформаційно-аналітичної роботи [1, с. 80].

2. Вдосконалення процесу навчання співробітників. З огляду на недостатній професійний рівень багатьох оперативних працівників сили і засоби оперативно-розшукової діяльності часто використовуються неефективно. Працівники кримінальної поліції в ході виконання службових обов'язків відволікаються на другорядні, а нерідко і безмістовні, у сенсі оперативної значущості, об'єкти. У свою чергу, невідповідність вирішуваних завдань реаліям оперативної обстановки, їхній рутинність, багатоплановість і дрібномасштабність врешті-решт породжують безініціативність, байдужість і нерідко бездіяльність особового складу оперативних підрозділів [2, с. 195]. Комплексний підхід до навчання співробітників, що базується на впровадженні модульних та інтерактивних навчальних програм, сприяє підвищенню їхньої професійної кваліфікації. Надання можливості працювати з реальними кримінальними провадженнями та використання сучасних симуляторів та тренажерів, пов'язаних з реальними ситуаціями, дозволить створити оптимальні умови для розвитку професійних навичок.

3. Розширення співпраці зі спеціалізованими установами. Взаємодія підрозділів кримінального аналізу з правоохоронними органами, судово-експертними та академічними установами створює платформу для обміну досвідом та координації зусиль у сфері кримінального аналізу. Використання сучасних комунікаційних технологій та платформ для обміну інформацією значно полегшує цей процес. Зокрема, використання науково-дослідних лабораторій в результаті може розкрити і покращити якість і швидкість здійснення кримінального аналізу. Серед сучасних українських джерел інформації варто відзначити роботи вчених, присвячені вивченню нових біохімічних методів, використанню ДНК-аналізу та розробці автоматизованих систем інформаційного обміну. Розширення співпраці з цими лабораторіями дозволить впровадити останні досягнення у сфері кримінального аналізу. Експертні центри є ключовими установами, які забезпечують проведення різних видів експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень. Вони займаються експертними дослідженнями з різних галузей, таких як балістика, графологія, дактилоскопія, фармакологія тощо. Розширення співпраці з експертними центрами дає змогу користуватися їхнім досвідом, знаннями та обладнанням, що значно підвищує якість експертиз та швидкість розслідування кримінальних правопорушень. Технічні служби займаються розробкою та використанням спеціалізованого обладнання та програмного забезпечення для підтримки кримінального аналізу. Вони забезпечують обробку великих обсягів даних, розпізнавання образів, аналіз медіаповідомлень тощо. Розширення співпраці з технічними службами може покращити можливості кримінального аналізу за рахунок використання новітніх технологій та аналітичних інструментів.

4. Впровадження сучасних методів аналізу даних у роботу підрозділів кримінального аналізу. У сучасному світі обробка великих обсягів даних є важливою складовою успішної роботи підрозділів кримінального аналізу. Впровадження сучасних методів аналізу даних, які використовують наявні українські джерела інформації, дозволить швидко знаходити злочинні зв'язки та прогнозувати можливі подібні випадки. Це також сприятиме превентивній роботі та забезпечить більш ефективне розкриття кримінальних правопорушень. Застосування алгоритмів машинного навчання дозволяє автоматизувати процес аналізу даних та швидко виявляти закономірності у кримінальних подіях. Такі методи дозволяють оцінювати ризики та прогнозувати можливі події на основі наявних

даних. Використання графових баз даних дозволяє зобразити зв'язки та залежності між різними носіями інформації, що є важливим у розслідуванні складних кримінальних ситуацій. За допомогою графових баз даних можна аналізувати зв'язки між особами, подіями, об'єктами та іншими елементами, що сприяє виявленню злочинів та розкриттю їх замовників [3, с. 80]. Сьогодні соціальні мережі є цінним джерелом інформації про кримінальні правопорушення та злочинців. За допомогою аналізу даних з соціальних мереж можна виявити зв'язки між кримінальними групами, ідентифікувати підозрюваних та визначити нові форми злочинної діяльності. Застосування технологій аналізу великих обсягів даних дає змогу зібрати, зберегти та обробити великі масиви інформації з різних джерел. Обробка даних в режимі реального часу дозволяє оперативно виявляти та розслідувати кримінальні правопорушення.

Здійснений у межах доповіді загальний аналіз може свідчити про необхідність підвищення ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу в Україні. Використання сучасного програмного забезпечення та інформаційних технологій, вдосконалення процесу навчання співробітників, розширення співпраці зі спеціалізованими установами, а також розробка та впровадження стандартів роботи є найбільш важливими шляхами досягнення цієї мети. Реалізація запропонованих заходів сприятиме покращенню якості та ефективності роботи підрозділів кримінального аналізу, що є важливим фактором в забезпеченні безпеки суспільства.

1. Кисельов А. О. Досвід використання підрозділами Національної поліції технологій «OSINT» у протидії кримінальним правопорушенням. *Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України*: матер. міжвідом. наук.-практ. конф. (м. Київ, 11 серпня 2022 р.). К.: НАВС, 2022. С. 80-81.

2. Ханькевич А. М. Використання кримінального аналізу в діяльності підрозділів кримінальної поліції. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 листопада 2018 р.). Харків, 2018. С. 194-196.

3. Конотопов Є. О., Ярова Ю. С. Використання технологій аналізу даних та штучного інтелекту в кримінальному розшуку. *Штучний інтелект і проблеми управління*. 2021. С. 79–88.

Юрій КРАМАРЕНКО

доцент кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент

<https://orcid.org/0000-0002-9023-6302>

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Систематична злочинна діяльність, особливо в її організованих формах, не може здійснюватися без фінансової основи. Корупція, торгівля людьми, наркотичними засобами, зброєю та інші види злочинної діяльності зазвичай тісно пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів (майна), одержаного злочинним шляхом. Такі явища у поєднанні з фінансуванням тероризму та розповсюдження зброї масового знищення складають стратегічні загрози для захищеності основ суспільного розвитку як на державному, так і міжнародному рівнях. Високий рівень адаптації злочинних груп та організацій до поточних умов та суспільно-економічних змін вимагає від системи державних та правоохоронних органів постійного моніторингу поточної ситуації, прогнозування та удосконалення механізмів виявлення, документування та припинення злочинної діяльності. В цьому контексті удосконалення методів та інструментів протидії легалізації доходів (майна), отриманих злочинним шляхом, є одним із пріоритетних завдань правоохоронних органів.

Сучасні світові тенденції в сфері систематичної злочинної діяльності вимагають переосмислення підходів до протидії цьому явищу. Так, за оцінками Європолу, третина злочинних мереж, що діють на території Європейського Союзу, вдається до корупції, а 80 % використовують легальні бізнес-структури [1]; а в «Керівних принципах», розроблених